

A study of the components of participatory planning with the social resilience approach: a systematic review

Mojdeh Baastani¹, Fatemeh Mohammadniay Gharaei², Maryam Ostadi³,
Mohammad Reza Rezaei⁴

1. Department of Urban Planning, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran

Email: baastanimojdeh72@gmail.com

2. Department of Urban Planning, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran

Email: mohammadnia5204@mshdiau.ac.ir

3. Department of Urban Planning, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran

Email: ostadimr@gmail.com

3. Department of Geography and Urban Planning, Yazd University, Yazd, Iran

Email: mrezaei@yazd.ac.ir

Article Info

Article type:

Research Article

Article History:

Received:

31 January 2021

Received in revised form:

22 June 2022

Accepted:

28 June 2022

Keywords:

Participatory Planning,

Resilience,

Social Resilience,

Systematic Review

ABSTRACT

Participation has a significant impact on the level of resilience of the local community. If resilience is to provide suitable conditions, it is better to be in accordance with local needs and inform the stakeholders to understand the complexities of the urban system. Despite recent studies in identifying the components of participatory planning to achieve a resilient society, so far, no framework and integrated study has been done, so there is a fundamental gap in this field; the purpose of this research is to identify the components of participatory planning with a social resilience approach and try to achieve a comprehensive concept. It is a combination of these two components. The present research method is a systematic analysis; in the first stage, 248 primary articles were selected by systematic evaluation, and 31 articles were selected by screening the inclusion criteria. These articles were examined more closely using the thematic analysis method in MAXQDA software; 215 identification codes and signs were examined in the form of 20 concepts and 6 categories; the essential main categories were categorized in the form of skill and empowerment of residents, the potential of local communities, sustainable recovery, synergy of institutions, social capital, and integrity and transparency. The research results show an effective relationship between the components of participatory planning, social resilience, and the main components. Awareness, social trust, empowerment of residents, and response in the face of crisis are the most frequent concepts that represent the most references in the examined documents, which indicate the multifaceted structure of social resilience.

Cite this article: Baastani, M., Mohammadniay Gharaei, F., Ostadi, M., & Rezaei, M. (2023). A study of the components of participatory planning with the social resilience approach: a systematic review. *Human Geography Research Quarterly*, 55 (3), 1-14.

<http://doi.org/10.22059/JHGR.2022.338200.1008449>

© The Author(s).

DOI: [10.22059/JHGR.2022.338200.1008449](https://doi.org/10.22059/JHGR.2022.338200.1008449)

Publisher: University of Tehran Press

Extended Abstract

Introduction

Throughout history, cities have often been able to withstand and recover from environmental shocks and stresses; however, due to the growing trend of urbanization, increased migrations from urban to rural areas, and the problems of suburbanization, these issues have become more frequent. Realizing the goals of participatory planning can help improve the sense of belonging, social capital, and interactions among individuals and groups. In return, this can contribute to the formation and improvement of the components of social resilience via active and real participation. As such, the specification of the components of participatory planning through the social resilience approach is highly significant. In the contemporary literature on resilience, this concept is considered a key dimension of sustainable development and is defined as the ability and readiness of cities to respond to and recover from significant changes, risks, and disasters with minimal damage to public health, community and economy. Social resilience involves a paradigmatic change in the mentality of citizens about their problems, the community's perception of risks and therefore, the adoption of a new approach toward interventions required for solving those problems and mitigating risks. Civil participation and social support can significantly impact local communities' resilience by increasing individuals' understanding of themselves and engaging them in decision-making processes. In addition, the support of local and governmental authorities and proper access to available resources can increase social welfare and communal readiness against future risks. However, any attempt at providing the right conditions must be tailored to local needs, and stakeholders need to become aware of and understand the complexities of urban systems. Despite recent scholarly attempts to identify the components of participatory planning to achieve resilience, few, if any, comprehensive and integrated studies have been carried out so far. Therefore, this research aims to bridge this fundamental gap.

Methodology

This research is quantitative in terms of the used data, systematic in terms of its analysis structure, and applied in terms of the intended purpose. The methodology involved PRISMA and a systematic literature review on participatory planning and social resilience. In this type of review, a systematic and transparent method is used to identify, select, and critically evaluate all relevant research and collect and analyze data from existing studies. PRISMA is equivalent to reporting preferred materials for systematic review and meta-analysis frameworks. These frameworks are a comprehensive map based on which systematic review is performed. Resources are subsequently searched when the frameworks required for data collection are defined. Next, the target criteria are identified in the selected articles using PRISMA and combined and displayed. Among the 248 initial articles selected for systematic review in this study, 31 explicitly covered the main components of participatory planning and social resilience. In the final stage, thematic analysis was exerted to determine the objectives via open coding and the latent codes of the articles. The finalized sources were coded using MAXQDA Pro 2020, focusing on the research question. During the thematic analysis, concise codes were extracted from the texts by scrutinizing the lines, main phrases, and words to form concepts. In cases where the concepts had a shared ground, they were merged to form categories.

Results and discussion

This study aimed to identify the components of participatory planning via the social resilience approach and develop a comprehensive concept by combining the two components. A total of 215 codes were identified in the selected articles, which were developed into 20 concepts and 6 categories. The main categories were skills and empowerment of residents, potentials of local communities, sustainable recovery, synergy of institutions, social capital, and integrated and transparent participation. The concepts of trust building, increasing

awareness, empowerment of residents, and crisis response were the most frequent ones. This is indicative of the multifaceted structure of resilience.

Conclusion

The results of this research showed that there is a significant relationship between the components of participatory planning, social resilience, and the main categories. The components of participatory planning via the social resilience approach include skills and empowerment of residents, potentials of local communities, sustainable recovery, synergy of institutions, social capital, and integrated and transparent participation. Trust building and awareness, constituting 51.61% of the references, and empowerment of residents and crisis response, constituting 48.39% of the references, were the most frequent concepts. This shows that resilience has a multifaceted structure, and it can be achieved if all the dimensions are properly addressed. The realization of participatory planning for increasing social resilience requires building trust, one of the most important aspects of human relations and a basic requisite for participation and cooperation among society members. Crises result from interactions between humans and the environment. These interactions are inexhaustible, as are the crises resulting from these interactions. Although the severity of these crises can be reduced,

certain issues persist, such as economic problems, population growth, lack of control land use, lack of insurance for urban sprawl, suburban development problems, inadequate social structures, and non-compliance with the technical requirements of construction. These issues can lead to major crises in societies when they are accompanied by natural disasters such as earthquakes and floods. Therefore, for communities to become resilient, their social problems must be properly addressed, and their physical and social structures need to be strengthened.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work declaration of competing interest none.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

This work is based upon research funded by Iran National Science Foundation. 99030161 (INSF) under project No

بررسی مؤلفه‌های برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد تاب‌آوری اجتماعی: مرور سیستماتیک*

مژده باستانی^۱، فاطمه محمد نیای قرائی^۲، مریم استادی^۳، محمدرضا رضایی^۴

- ۱- گروه شهرسازی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران. رایانامه: baastanimojdeh72@gmail.com
- ۲- نویسنده مسئول، گروه شهرسازی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران. رایانامه: mohammadnia5204@mshdiau.ac.ir
- ۳- گروه شهرسازی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران. رایانامه: ostadimr@gmail.com
- ۴- گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه یزد، یزد، ایران. رایانامه: mrezaei@yazd.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

مشارکت تأثیر زیادی بر میزان تاب‌آوری اجتماع محلی دارد، تاب‌آوری اگر بخواهد شرایط مناسبی را فراهم آورد، بهتر است متناسب با نیازهای محلی بوده و ذینفعان را جهت درک پیچیدگی‌های سیستم شهری آگاهی بخشند، علی‌رغم بررسی پژوهش‌های اخیر در شناسایی مؤلفه‌های برنامه‌ریزی مشارکتی برای رسیدن به اجتماعی تاب‌آور، تاکنون مطالعه‌ای چارچوب مند و یکپارچه صورت نگرفته لذا شکاف اساسی در این زمینه وجود دارد، هدف از این پژوهش شناسایی مؤلفه‌های برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد تاب‌آوری اجتماعی و تلاش برای دستیابی به مفهومی جامع از تلفیق این دو مؤلفه می‌باشد. روش پژوهش حاضر از نوع تحلیل سیستماتیک است، در مرحله اول ۳۴۸ مقاله اولیه با ارزیابی سیستماتیک و ۳۱ مقاله توسط غربالگری معیارهای شمول انتخاب شدند. این مقالات با استفاده از روش تحلیل تماتیک در نرم‌افزار MAXQDA مورد بررسی دقیق‌تر قرار گرفتند. ۲۱۵ کد شناسایی و نشانه‌ها در قالب ۲۰ مفهوم و ۶ مقوله بررسی گردید، مهم‌ترین مقوله‌های اصلی در قالب: مهارت و توانمندسازی ساکنین، پتانسیل جوامع محلی، بازیابی پایدار، هم‌افزایی نهادها، سرمایه اجتماعی و یکپارچگی و شفافیت دسته‌بندی گردید. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که ارتباط موثر بین مؤلفه‌های برنامه‌ریزی مشارکتی، تاب‌آوری اجتماعی و مؤلفه‌های اصلی برقرار است. مفاهیم آگاهی بخشی، اعتماد اجتماعی، توانمندسازی ساکنین، پاسخگویی در مواجهه با بحران پرتکرارترین مفاهیم بوده که نمایانگر بیشترین ارجاع در اسناد مورد بررسی است که دلالت بر ساختار چندوجهی تاب‌آوری اجتماعی دارد.

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۰/۱۱/۱۱

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۱/۰۴/۰۱

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۱/۰۴/۰۷

واژگان کلیدی:

برنامه‌ریزی مشارکتی، تاب‌آوری، تاب‌آوری اجتماعی، مرور سیستماتیک.

استناد: باستانی، مژده، محمد نیای قرائی، فاطمه، استادی، مریم، رضایی، محمدرضا (۱۴۰۲). بررسی مؤلفه‌های برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد تاب‌آوری اجتماعی: مروری سیستماتیک. فصلنامه پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۵۵ (۳)، ۱-۱۴.

<http://doi.org/10.22059/JHGR.2022.338200.1008449>

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

DOI: 10.22059/JHGR.2022.338200.1008449

© نویسندگان

* این مقاله بر گرفته از رساله دکتری خانم مژده باستانی در رشته شهرسازی به راهنمایی نویسندگان دوم و سوم و با مشاوره نویسنده چهارم در گروه شهرسازی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد می‌باشد.

مقدمه

در طول تاریخ، شهرها اغلب توانسته‌اند شوک‌ها و تنش‌های محیطی را تحمل کرده و بازیابند اما باین‌حال به سبب روند رو به رشد شهرنشینی و مهاجرت از شهر به روستا و معضلات حاشیه‌نشینی، این اختلالات همواره بیشتر شده و سیستم‌های شهری را تحت فشار قرار داده و ظرفیت مقابله با آن را محدود می‌کند (رفیعیان و همکاران، ۱۳۹۰: ۴). با گسترش شهرنشینی گسست اجتماعی بیشتری در جوامع بروز می‌نماید و گروه‌های آسیب‌پذیر در اجتماعات مختلف از جمله شهرها با انزوا تدریجی اجتماعی، کاهش تعامل اجتماعی، ارتباط ضعیف با سازمان‌ها و محدودیت مشارکت‌های اجتماعی روبه‌رو می‌شوند؛ بنابراین افزایش یا بهبود توان ظرفیتی برای ایستادگی و بازیابی در برابر مخاطرات بسیار مهم جلوه می‌کند. پیدایش رویکردی در جهت کاهش آسیب‌پذیری و ظرفیت‌سازی در راستای بازگشت سریع از تنش در زمره ضروریات است (Brownill, 2009: 24) در چنین حالتی نیاز به استفاده از نهادهای مختلف از جمله حاکمیت مرکزی، محلی، سازمان‌های غیردولتی (NGO) و دفاتر وابسته بیش‌ازپیش احساس می‌شود.

علی‌رغم اهمیت برنامه‌ریزی مشارکتی در کاهش خطرات و بلایا به سبب پیچیدگی‌های خاص هر محله این برنامه‌ریزی دچار تناقض‌هایی گردیده است که نیاز پرداختن به مسائل اجتماعی را دوجندان کرده است، در دهه ۱۹۸۰ با هدف تصدیق تعاملات درون‌سازمانی، نظریه‌ها و روش‌های برخاسته از حوزه علوم اجتماعی از جمله برنامه‌ریزی ارتباطی به‌صورت جدی مطرح و گسترش یافت، درحالی‌که در دهه‌های ۱۹۶۰ تا ۱۹۷۰ فقط برنامه‌ریزی مشارکتی را به لحاظ کالبدی و مشارکت یک‌سویه در نظر می‌گرفتند (Matunga, 2013: 10).

تحقق اهداف برنامه‌ریزی مشارکتی سبب بهبود حس تعلق، سرمایه اجتماعی و تعامل چندجانبه بین افراد و گروه‌های مختلف می‌گردد که می‌تواند در بستر مشارکت واقعی منجر به تحقق مؤلفه‌های تاب‌آوری اجتماعی می‌شود (Faulkner, 2018; Nancy, 2015). بر این اساس تبیین مؤلفه‌های برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد تاب‌آوری اجتماعی ضرورت دارد زیرا در ادبیات جدید مفهوم تاب‌آوری^۱ به‌عنوان یکی از ابعاد کلیدی توسعه پایدار در معنای «قابلیت و آمادگی شهر در پاسخگویی و بازیابی در برابر تغییرات، خطرات و بلایای قابل‌توجه با حداقل آسیب به سلامت عمومی، اجتماع و اقتصاد» تعریف شده است، تاب‌آوری اجتماعی^۲ نشان‌دهنده یک تغییر پارادایم در ذهنیت مردم در برابر مشکلات خود، درک افراد دیگر و در نتیجه آن، نیاز به یک دیدگاه تازه در تعیین مداخلات در برابر مشکلات است. مشارکت مدنی و حمایت اجتماعی اثر قابل‌توجهی برافزایش تاب‌آوری به علت افزایش درک افراد از خود دارد و همچنین مشارکت در فرایندهای تصمیم‌گیری یا ظرفیت مشارکتی، حمایت نهادهای دولتی و محلی، دسترسی مناسب به منابع موجب بهبود رفاه جامعه در مواجهه با بحران‌های آینده می‌گردد (Faulkner, 2018; Nancy, 2015). نظریه‌پردازان در مورد ارتباط برنامه‌ریزی مشارکتی محور در چارچوب سرزمین مشخص با مسائل اجتماعی اتفاق نظر دارند (Matunga, 2013: 10) و بر همگان پوشیده نیست که برنامه‌ریزی مشارکتی با تاب‌آوری اجتماعی رابطه مستقیمی دارد لذا سؤال اصلی پژوهش بر این اساس است که مؤلفه‌های برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد تاب‌آوری اجتماعی شامل چه مواردی می‌باشد؟

1. Resilience

2. Social resilience

مبانی نظری

برنامه‌ریزی مشارکتی بر گسترش روابط بین گروهی در قالب انجمن‌های داوطلبانه، باشگاه‌ها، اتحادیه‌ها و گروه‌هایی دلالت دارد که معمولاً خصلت محلی و غیردولتی دارند و هدفشان مشارکت و درگیر ساختن مردم در فرآیندهای اجتماعی مختلف در قالب سیاست‌های اجتماعی است؛ به عبارتی مشارکت اجتماعی بر آن دسته فعالیت‌های ارادی دلالت دارد که از طریق آن اعضای جامعه در امور محله، شهر و روستا شرکت کرده باشند و به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در شکل دادن حیات اجتماعی مشارکت دارند (Yvonne et al, 2015:2). مهم‌ترین و پرارجاع‌ترین تعریف از مشارکت، توسط شری ارنشتاین (۱۹۶۹) ارائه شده است، وی مشارکت شهروندی را یک مفهوم صریح در رابطه با قدرت شهروندی می‌داند. مشارکت در واقع باز توزیع قدرت است و گروه‌های شهروندی که عموماً در فرایندهای اقتصادی و سیاسی نادیده گرفته می‌شوند را قادر می‌سازد، با آگاهی در آینده خود سهمی شوند طی دهه‌های گذشته انتقاد به مشارکت در برنامه‌ریزی به‌طورجدی مطرح گردید و بسیاری از نظریه‌پردازان ادعا می‌کنند مدل‌های مشارکتی در تحول جوامع سازگاری لازم را ندارند و ناکام مانده‌اند و این فرضیه مطرح می‌شود که اساساً افرادی هستند که تمایل به مشارکت ندارند. با توجه به گسترش جوامع شهری و روستایی این امر ضرورت دارد که برنامه‌ریزی مشارکتی در قالب «هم‌افزایی بین دولت و جامعه» مطرح گردد و شکاف‌های موجود خود را جبران کند. توسعه میزان مشارکت و تشریک‌مساعی با کلیه کنشگران موجب تحقق مؤلفه‌های تاب‌آوری اجتماعی در راستای افزایش ظرفیت‌های مقابله با سوانح می‌شود.

باید توجه داشت که مفهوم تاب‌آوری از ابتدای ورود به ادبیات تخصصی تا به امروز دستخوش تغییرات بسیاری شده است. در علوم مختلف نظیر روان‌شناسی، مهندسی، مدیریت و اقتصاد تعاریف متفاوتی از تاب‌آوری ارائه شده است، هولینگ^۱ در سال ۱۹۷۳ تاب‌آوری را معیاری از توانایی سیستم برای جذب تغییرات، درحالی‌که هنوز مقاومت قبلی را دارد معرفی می‌کند و این در حالی است که از نظر اسمیت^۲ در سال (۲۰۰۳) تاب‌آوری به معنی توانایی فرد، خانواده، جامعه، کشور و سیستم‌ها برای کاهش سازگاری و بازیابی از شوک‌ها و فشارها است. با توجه به مفهوم تاب‌آوری که باید با تمام مراحل مدیریت سوانح ارتباط پیدا کند. لازم است جامعه تاب آور دارای ویژگی‌های باشد که تمام مراحل قبل، حین و بعد از سوانح را پوشش دهد و بازتوانی بعد سانحه داشته باشد. در مقابل جوامع تاب آور، جوامعی قرار می‌گیرند که قادر به تحمل شوک‌های وارد شده نیستند، در برگشت وضعیت عادی دچار فروپاشی می‌شوند و قادر به سازگاری و پذیرش وضعیت جدید هم نیستند. در بیان تاب‌آوری اجتماع محلی در مقابل بحران‌ها تنها به پرداختن تاب‌آوری در برابر زلزله، سیل، جنگ و ... و سایر حوادث طبیعی کفایت نمی‌کند (voss, 2008:1)، لذا تاب‌آوری را نباید منحصر در ابعاد کالبدی و پیکره فیزیکی یک سیستم دانست، بلکه تجلی آن در جوامع انسانی با حفظ و ارتقای ریشه‌های فرهنگی و نگرشی اجتماعات محلی معنا پیدا می‌کند (Olshansky & Johnson, 2013:15)، یوون^۳ در سال (۲۰۱۵) معتقد است که مفهوم تاب‌آوری گام‌به‌گام تکامل یافته و توجه از مفهوم اولیه اکولوژیکی آن به سمت مفهوم اجتماعی مفهوم اجتماعی جلب گردیده است (Yvonne et al, 2015:2). همه تعاریف موجود در مورد تاب‌آوری اجتماعی به ظرفیت‌های افراد، سازمان‌ها و یا جوامع برای تحمل کردن، جذب کردن و تطبیق در برابر تهدیدات اجتماعی توجه دارند. تلاش برای تاب‌آوری اجتماعی می‌تواند با ارتقای سطح زندگی، کیفیت یا قابلیت زندگی در جوامع محلی را افزایش دهد (Sharifi, 2016:3)

1. Holing
2. Smith
3. Yvonne

حفظ ارزش‌ها، میراث فرهنگی محلی، هویت شهری، خاطره جمعی شهر، و آموزش نیز از مؤلفه‌های کیفیت زندگی هستند که حفظ حس تعلق مردم به مکان و بازگرداندن روح زندگی را منجر می‌شوند (Ton & Johnston, 2017:19).

روش پژوهش

این پژوهش از نظر ماهیت داده کیفی، از لحاظ ساختار تحلیلی، سیستماتیک و از نظر هدف، کاربردی است. روش پژوهش حاضر از نوع تحلیل سیستماتیک و روش پریزما می‌باشد (Ginieis et al, 2012:10)، که برای مرور ادبیات موضوع برنامه‌ریزی مشارکتی و تاب‌آوری اجتماعی استفاده شده است.

مرور سیستماتیک تلاش دارد تمام شواهد موجود را با شرایط موردنظر انطباق دهد، تا از این طریق بتواند به پرسش پژوهش پاسخ دهد. در ادامه پریزما را می‌توان معادل گزارش مواد ترجیحی برای چهارچوب‌های مرور سیستماتیک و فرا تحلیل دانست، در واقع این چهارچوب‌ها نقشه جامعی است که کار مرور سیستماتیک مبتنی بر آن است (Juni et al, 2001:3). در این راستا، پس از تعریف چهارچوب‌های موردنظر برای جمع‌آوری اطلاعات به جستجوی منابع پرداخته می‌شود. سپس با استفاده از روش پریزما، معیارهای موردنظر را از میان مقاله‌های موردبررسی استخراج، تلفیق و سپس ارائه می‌کند. برای انجام مرور سیستماتیک ابتدا یک پنل مرور متشکل از نویسندگان مقاله تشکیل شد. این پروتکل شامل بیانیه هدف، پایگاه‌های داده موردنظر، حدود جستجو، اصطلاحات جستجو، معیارهای ورود و خروج، راهبرد جستجو، شیوه استخراج، آنالیز و سنتز داده و نهایتاً شیوه گزارش مرور است (صفاری و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۵).

در مرحله اول مرور سیستماتیک ادبیات، اهداف و سؤالات آن باید مشخص گردد. هدف مرور سیستماتیک ادبیات در این تحقیق شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد تاب‌آوری اجتماعی و تلاش برای دستیابی به مفهومی جامع از تلفیق دو مؤلفه اصلی می‌باشد و سؤال اساسی این است که مؤلفه‌های برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد تاب‌آوری اجتماعی کدام است؟

در مرحله دوم به شناسایی مقالات مرتبط با اعمال محدودیت‌های اولیه مشخص پرداخته شد به این صورت که جستجو محدود به مطالعات بین سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۲۰ و مقالاتی که به زبان انگلیسی در این بازه زمانی به چاپ رسیده‌اند، گردید. همچنین در این فرایند پایان‌نامه‌ها، کتاب‌ها و مقالات مرتبط با برنامه‌ریزی مشارکتی و تاب‌آوری اجتماعی مورد جستجو قرار گرفت و نهایتاً ۲۴۸ نتیجه حاصل گردید. در این تحقیق جستجوی گسترده در پایگاه‌های داده Springer, Sage, Google scholar, Wiley, Science direct, Acs, Bmj, Inform, Research gate, Crisis, Aip و.. انجام گردید زیرا این پایگاه‌ها دامنه وسیعی از موضوعات پژوهشی میان‌رشته‌ای مرتبط با حوزه برنامه‌ریزی مشارکتی و تاب‌آوری اجتماعی را تحت پوشش قرار می‌دهد.

جستجو نیازمند ترکیب کلیدواژه‌های اصلی صرفاً شامل برنامه‌ریزی مشارکتی، شهرسازی مشارکتی، تاب‌آوری اجتماعی و کلیدواژه‌های فرعی شامل اجتماع تاب آور، پایداری و تاب‌آوری شهری، جامعه مدنی، اجتماعات محلی و ظرفیت‌سازی استفاده گردید، بنابراین از کلیدواژه‌های متعدد زیر برای جستجوی اینترنتی استفاده شد:

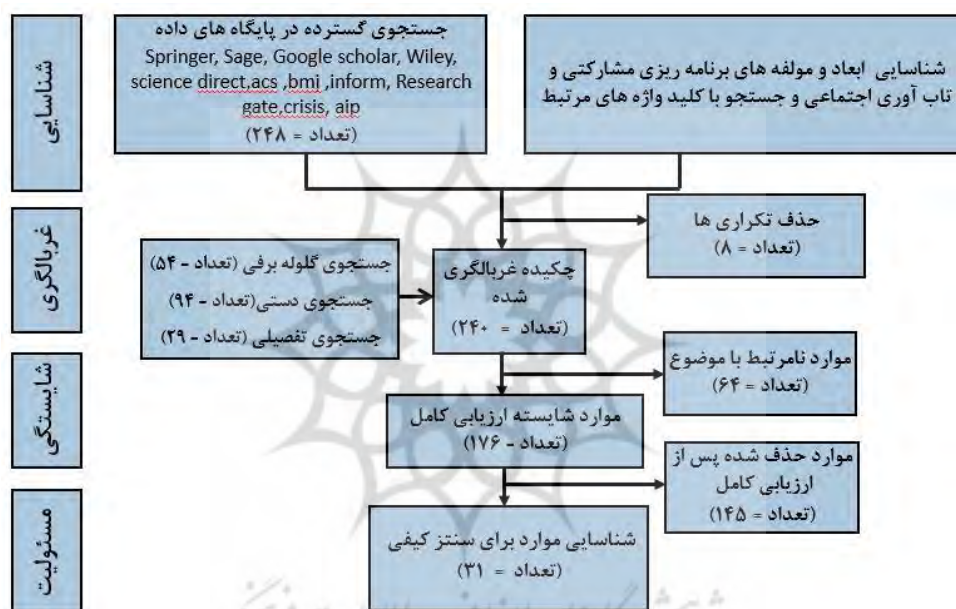
Participatory Planning, Participatory Urban Planning, Social Resilience, Resilient Community, Urban Sustainability and Resilience, Civil Society, Local Communities, Capacity Building

در این بین دامنه وسیع از واژگان به سبب شناسایی ادبیات مرتبط و نادیده نگرفتن مقالات مرتبط با موضوع بود. تمرکز

اصلی بر روی ادبیاتی بود که بیشترین ارتباط را با برنامه‌ریزی مشارکتی و تاب‌آوری اجتماعی داشتند.

در مرحله سوم. در ابتدا مقاله‌هایی انتخاب شدند که به برنامه‌ریزی مشارکتی پرداخته‌اند، سپس آن‌هایی که مؤلفه‌های تاب‌آوری اجتماعی را مورد بررسی قرار داده باشند. همچنین مقاله باید از کلی‌گویی پرهیز کند و شاخص‌های اصلی و ارتباط‌دهنده را ارائه نماید. با توجه به معیارهای شمول غربالگری جهت حذف مطالعات غیر مرتبط صورت گرفت: مقالات باید به‌طور صریح مؤلفه‌های اصلی برنامه‌ریزی مشارکتی و تاب‌آوری اجتماعی را پوشش دهد. براین اساس ۶۴ مقاله به دلیل عدم ارتباط با موضوع اصلی و نپرداختن به شاخص‌های اصلی تاب‌آوری اجتماعی، برنامه‌ریزی مشارکتی حذف گردیدند و ۱۴۵ مقاله بعد از ارزیابی کامل چکیده و متن مقالات، عدم تطابق با معیارهای موضوعی و کاربردی بودن محرز گردید لذا در این مرحله حذف گردیدند.

در مرحله چهارم در غربالگری نهایی از ۲۴۸ مقالات اولیه، ۳۱ مقاله‌ای که معیارهای مشمول مراحل قبل را برآورده نموده برای تحلیل محتوای نهایی مورد مطالعه دقیق قرار گرفتند.

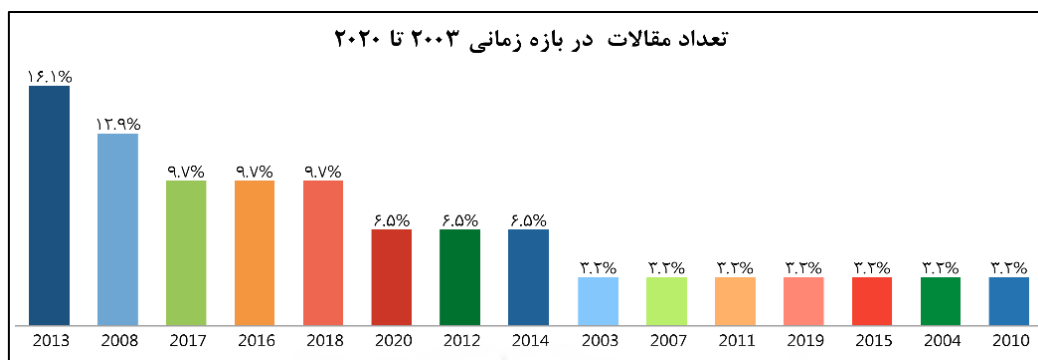
شکل ۱. مراحل ارزیابی سیستماتیک ادبیات پژوهش

در مرحله پنجم و در واقع مرحله نهایی با استفاده از تحلیل تماتیک مقالات پرداخته شد، همچنین اهداف تحقیق از طریق کدگذاری باز و کدهای مستتر در مقالات استخراج گردید. تحلیل تماتیک شامل کد گذاری و تحلیل داده‌ها با این هدف که داده‌ها چه می‌گویند (این نوع تحلیل در وهله اول به دنبال الگویابی در داده‌هاست) زمانی که الگویابی از داده‌ها به دست آمد، باید حمایت تمی یا موضوعی از آن صورت گیرد به عبارتی تم‌ها از داده‌ها نشأت می‌گیرد (محمد پور، ۱۳۹۶: ۱۲۴). شایان‌ذکر است توصیف عناوین و مؤلفه‌های اصلی تحقیقات از میان مقالات انتخاب‌شده به‌عنوان یک هدف مهم هر مرور سیستماتیک است ((Zhong,2015:27). رمزگذاری و مقوله‌بندی مطالب در تحلیل تماتیک با مطالعه سطر به سطر و استخراج واژه‌ها و عبارات اصلی صورت گرفته، کدهای کوتاه و مختصر از دل متون استخراج می‌گردد و نشانه‌ها را پدید می‌آورند در صورت داشتن زمینه‌ای مشترک، نشانه‌ها ادغام می‌شوند تا مقوله‌ها تعیین گردند و سپس مفهوم کلی که حاصل جمع‌بندی این مقوله‌هاست (تم) حاصل می‌آید (محمد پور، ۱۳۹۶: ۱۲۹). لازم به ذکر است که این مطالعه کور بوده و پژوهش بدون سوگیری است.

یافته‌ها

در اولین گام سنتز داده‌ها، تحلیل خط زمانی برای شناسایی مشخصه‌های زمانی مستندات انجام شد، بازه زمانی موردبررسی مقالات چاپ‌شده در پایگاه داده‌ها از سال ۲۰۰۳ تا ۲۰۲۰ است، نمودار ذیل نشان‌دهنده بیشترین فراوانی مقالات در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۰۸ است و کمترین فراوانی مقالات به سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۰۴ تعلق دارد، مشخصات مقالات منتخب در جدول ۱ ارائه گردیده است.

شکل ۲. فراوانی مقالات منتخب

جدول ۱. مشخصات مقالات نهایی استخراج‌شده مرتبط با مؤلفه‌های برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد تاب‌آوری اجتماعی

ردیف	نویسندگان	سال انتشار	عنوان نشریه	محدوده مورد مطالعه
۱	Carr	۲۰۰۳	Affilia	-
۲	Olshansky & Johnson	۲۰۰۴	Science Technology Human	آمریکا
۳	Rowe & Frewer	۲۰۰۴	Science Technology Human	کانادا
۴	Berkes	۲۰۰۷	Proc. Natl	-
۵	Goldstein	۲۰۰۸	Human Ecology	کالیفرنیا
۶	Olshansky et al	۲۰۰۸	American Planning Association	منطقه‌ای در آمریکا
۷	Voss	۲۰۰۸	Behemoth	کانادا
۸	Cutter et al	۲۰۰۸	Public Administration	-
۹	Holman	۲۰۰۸	Environment and Planning	آمریکا
۱۰	Seixas & Berkes	۲۰۱۰	Int. J. Commons	-
۱۱	Brown & Westaway	۲۰۱۱	Annual Review of Environment and Resources	نورویچ انگلستان
۱۲	SHAW	۲۰۱۱	Environmental Science	فیلیپین
۱۳	Goldstein	۲۰۱۲	MIT Press.	کمبریج انگلستان
۱۴	Burnell	۲۰۱۳	Oxford University Press	انگلستان
۱۵	Davidson	۲۰۱۳	Society and Natural Resources	کانادا
۱۶	Jojola	۲۰۱۳	McGillQueen's University Press	بومیان آمریکا
۱۷	Ross & Berkes	۲۰۱۳	Society Nat	-
۱۸	Ross & Berkes	۲۰۱۴	Society and Natural Resources	-
۱۹	Ostadtaghizadeh et al	۲۰۱۵	PLOS Currents	-
۲۰	Sharifi & Yamagata	۲۰۱۶	Renewable and Sustainable Energy Reviews	-
۲۱	Hamrick	۲۰۱۶	ACM technical symposium	نیویورک آمریکا
۲۲	Alavi et al	۲۰۱۶	Energy Conversion and Management	کرمان ایران
۲۳	Sharifi & Yamagata	۲۰۱۷	APN Science Bulletin	-

نیویورک آمریکا	Environmental & Natural Resources	۲۰۱۷	Gray et al	۲۴
هندوستان	Society Nat	۲۰۱۷	Ton & Johnston	۲۵
آنکارا ترکیه	Space and Culture	۲۰۱۸	Sak & Senyapili	۲۶
مالزی	Malaysian Institute of Planners	۲۰۱۸	Jamaludin & Sulaiman	۲۷
نیویورک آمریکا	Public Administration	۲۰۱۸	McDonnell et al	۲۸
تهران ایران	Space and Culture	۲۰۱۹	Aslani & Amini Hosseini	۲۹
اندونزی	Budapest International Research in Exact Sciences	۲۰۲۰	Harahap	۳۰
—	Risk, Sustainability	۲۰۲۰	Rizzi & Porebska	۳۱

مراحل بعدی تحلیل سیستماتیک، استخراج اطلاعات از متون منتخب و تحلیل یافته‌های کیفی است. بدین منظور در این پژوهش، منابع نهایی با استفاده از نرم‌افزار MAXQDA Pro 2020 و با محوریت سؤال تحقیق و با هدف شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد تاب‌آوری اجتماعی و تلاش برای دستیابی به مفهومی جامع از تلفیق دو مؤلفه اصلی کدگذاری گردید. طی فرآیند استخراج اطلاعات، تعداد ۲۱۵ کد از متن مقالات استخراج و شناسایی شد. همچنین نشانه‌ها در قالب ۲۰ مفاهیم و ۶ مقوله بررسی گردید، مقولات اصلی در قالب: مهارت و توانمندسازی ساکنین، پتانسیل جوامع محلی، بازیابی پایدار، هم‌افزایی نهادها، سرمایه اجتماعی و مشارکت یکپارچه و شفاف دسته‌بندی گردیدند. مفاهیم اعتمادسازی و آگاهی بخشی با ۵۱/۶۱ درصد و تعداد نشانه ۲۳ بیشترین ارجاع فراوانی کد را به خود اختصاص داده‌اند همچنین مفاهیم توانمندسازی ساکنین و پاسخگویی لازم در مواجهه با بحران با ۴۸/۳۹ درصد و تعداد نشانه ۱۸ رتبه بعدی ارجاعات فراوانی کد را شامل می‌شود.

جدول ۲. فراوانی و درصد فراوانی مفاهیم اصلی پژوهش

مقوله	مفاهیم	فراوانی در اسناد	درصد فراوانی
مهارت و توانمندسازی ساکنین	توانمندسازی ساکنین	۱۵	۴۸/۳۹
	یادگیری اجتماعی	۱۰	۳۲/۲۶
	آگاهی بخشی	۱۶	۵۱/۶۱
پتانسیل جوامع محلی	تاکتیک و برنامه اجرایی	۴	۱۲/۹۰
	مهارت تسهیلگری	۴	۱۲/۹۰
	غربالگری مسائل اجتماعی	۵	۱۶/۱۳
	اقدام پژوهی مشارکتی	۳	۹/۶۸
	پاسخگویی در مواجهه با بحران	۱۳	۴۱/۹۴
بازیابی پایدار	انعطاف‌پذیری	۱۱	۳۵/۴۸
	انطباق و سازگاری	۱۲	۳۸/۷۱
هم‌افزایی نهادی	همکاری نهادهای محلی	۶	۱۹/۵۳
	عدم تمرکز در جامعه مدنی	۳	۹/۶۸
سرمایه اجتماعی	زمینه‌گرایی اجتماعی و فرهنگی	۵	۱۶/۱۳
	کارایی جامعه محلی	۱۰	۳۲/۲۶
	همبستگی اجتماعی	۱۳	۴۱/۹۴
	اعتماد اجتماعی	۱۶	۵۱/۶۱
یکپارچگی و شفافیت	گفتمان و هم‌اندیشی	۷	۲۲/۵۸
	شفافیت در عمل و اجرا	۸	۲۵/۸۱
	یکپارچگی	۹	۲۹/۰۳
جمع کل		۳۱	٪۱۰۰

همان‌طور که در شکل ۳ خروجی گرافیکی اولیه مشاهده می‌گردد، از ۳۱ مقاله لاتین مورد استفاده مفاهیم آگاهی بخشی، اعتماد اجتماعی، توانمندسازی ساکنین، پاسخگویی در مواجهه با بحران و همبستگی اجتماعی پر تکرارترین مفاهیم می‌باشند و با اندازه بزرگ‌تری قرار گرفته‌اند که این امر نشان‌دهنده ارجاع بیشترین نشانه و کد در اسناد مورد بررسی است.

شکل ۳. خروجی گرافیکی در پژوهش مورد بررسی

در شکل ۴ میزان توافق کدهای مختلف در میان اسناد مورد بررسی در نرم‌افزار MAXQDA Pro 2020 نمایش داده شده است. این شکل نشان‌دهنده توافق مطلوب کدهای تلفیقی برنامه‌ریزی مشارکتی و تاب‌آوری اجتماعی می‌باشد. ارزیابی کیفیت روش کار مطالعات، کلید موفقیت در فرآیند مرور سیستماتیک محسوب می‌شود زیرا کمک شایانی به شناسایی خطاهای سیستماتیک یا انحراف از واقعیت در نتایج و تفسیرها می‌نماید، میزان توافق و ضریب کاپا در این پژوهش ۹۰ درصد می‌باشد.

شکل ۴. میزان توافق کدهای مختلف در میان اسناد مورد بررسی

مرحله آخر مرور سیستماتیک شامل خلاصه نمودن نتایج و ارائه نتیجه‌گیری‌هایی است که به بهبود تصمیم‌گیری‌های مداخلاتی کمک می‌نمایند همان‌گونه که بیان گردید، در این پژوهش، مقولات مستخرج از متون و مفاهیم شامل موارد ذیل می‌باشد:

مقاله اول مهارت و توانمندسازی ساکنین

مهارت و توانمندسازی ساکنین مفاهیمی همچون توانمندسازی ساکنین، یادگیری اجتماعی و آگاهی بخشی را در خود جای داده است. توانمندسازی و سازگاری در برابر خطرات فرآیندی نیست که به‌خودی‌خود اتفاق بیفتد و بایستی دائماً بر آن راهنمایی و نظارت صورت بگیرد، مهارت و توانمندسازی تحت عوامل ذیل صورت می‌گیرد:

- ❖ به افراد محلی آموزش داده شود که چگونه در تحقیقات کمک کنند: به این صورت که از ساکنین خواسته که مطالبه گر و پیگیر امورات محله باشند و با استفاده از آموزش‌های مداوم بتوانند با نهادها و بدنه مدیریت شهری ارتباط فعال و مؤثری داشته باشند
- ❖ خود انتقادی صورت بگیرد، فرد به‌طور دائم عملکرد و رفتار خود را مورد نقد و بررسی قرار دهد: معیار اساسی در خود انتقادی این‌گونه تعریف می‌شود که بعد از برهه زمانی کوتاه و میان‌مدت باید تسهیلگران و ساکنین مورد ارزیابی بومی قرار بگیرند و میزان قوت و ضعف هر کدام مشخص گردد یا روش اتخاذشده را تصحیح نمایند

مقاله دوم پتانسیل جوامع محلی

شامل مفاهیمی چون تاکتیک و برنامه اجرایی، استفاده از مهارت تسهیلگری، غربالگری مسائل اجتماعی، اقدام پژوهی مشارکتی و پاسخگویی لازم در مواجهه با بحران است. پتانسیل جوامع محلی به این معنا است که مهارت‌های جامعه را افزایش داده تا جایی که گروه توانایی حل مسائل، جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها را داده باشند و در مورد تأثیرات نامطلوب طرح‌ها تاب‌آوری داشته و به اصطلاح ظرفیت «مقابله» با اثرات منفی را داشته باشند. در این راستا نخست باید روند مشارکت‌پذیری دائماً ارزیابی شود.

- ❖ تسهیلگران باید تلاش کنند تا راه‌های جدیدی را برای به اشتراک گذاشتن اطلاعات و ایده‌های مردم محلی و عوامل دخیل پیدا کنند.
- ❖ تسهیلگران باید به مردم محلی کمک کنند تا بعد از خروج آن‌ها از محله، مردم خودشان به فکر حل مسائل خود باشند. تسهیلگران می‌توانند با ایجاد بستری برای همکاری ساکنین محلی آن‌ها را به سمت آگاهی بخشی و خود انتقادی سوق دهند و این امر باعث می‌شود تا تسهیلگران از محله خارج شوند و بعد از رفتن آن‌ها، محلی‌ها برنامه‌ریزی خود را انجام دهند.

مقاله سوم بازیابی پایدار

بازیابی پایدار به‌مثابه یکی از اجزای پایداری شهری توانایی تطبیق با شرایط و استفاده بهینه از منابع را دارد، اجتماع محلی یک سیستم کنشگر تلقی می‌شود که کلیه ویژگی‌های لازم را برای تبدیل شدن به یک سیستم تاب آور دار است. این سیستم از اجزایی تشکیل شده که در یک تعامل مستمر با یکدیگر قرار گرفته و از مجموعه‌ای از اجزای به هم مرتبط، سازمان‌یافته است. کارکردهای یک سیستم محلی بسته به شرایط آن بر مجموعه‌ای از روابط انسانی، فرهنگی، اقتصادی و درنهایت کالبدی فضایی انطباق پیدا می‌کند روش‌های مرسوم می‌گیرد که در بازیابی پایدار صورت می‌گیرد شامل موارد ذیل است:

- ❖ مذاکره مستقیم و استراتژی‌های گفتاری
- ❖ برنامه مؤثر در تأمین نیازهای افراد آسیب‌دیده
- ❖ ارتباط مؤثر در جامعه از طریق تعامل و همدلی

مقاله چهارم هم‌افزایی نهادها

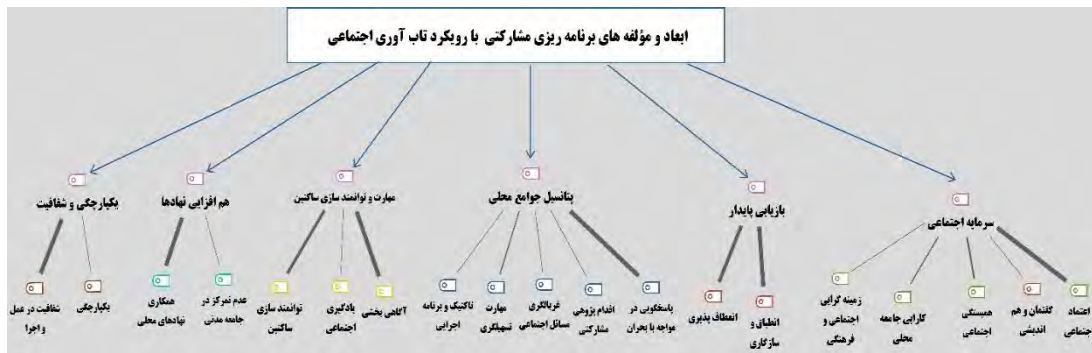
هم‌افزایی پدیده‌های است که برای بیان اثر فعالیت گروهی و افزایش بازده کار گروهی استفاده می‌شود و شامل مفاهیم همکاری نهاد‌های محلی و تمرکززدایی در جامعه مدنی است. برنامه‌ریزی غیرمتمرکز بر پایه برنامه‌ریزی مشارکت محور، ظرفیت شنیدن نظر شهروندان در جهت حل مسئله را در نظر می‌گیرد یکی دیگر از نقش‌های سازمان‌های جامعه مدنی از جمله سازمان‌های غیردولتی و مردم‌نهاد، توسعه ظرفیت‌های اجتماعات محلی در قالب توانمندسازی و جلب مشارکت برای پیوند با نهاد‌های رسمی جامعه است.

مقاله پنجم سرمایه اجتماعی

شامل مفاهیم ویژگی اجتماعی و فرهنگی، کارایی جامعه محلی، همبستگی اجتماعی و اعتماد اجتماعی می‌باشد. برگشت‌پذیری و تاب‌آوری افراد با سرمایه اجتماعی موجود بین آن‌ها رابطه مستقیم دارد. سرمایه اجتماعی موجود با توجه به متغیرهای پیوند همبستگی در میان افراد در زمان بحران، میزان اعتماد آن‌ها به یکدیگر در حین بحران، وجود شبکه‌های اجتماعی و سازمان‌های مردم‌نهاد مرتبط با مدیریت بحران و امدادسانی در منطقه و مشارکت مدنی آن‌ها در زمان وقوع بحران سنجیده می‌شود. هر چه میزان سرمایه اجتماعی در منطقه بیشتر باشد، می‌توان گفت منطقه در موقع بروز بحران تاب آورتر خواهد بود.

مقاله ششم یکپارچگی و شفافیت

شامل مفاهیم شفافیت در عمل و اجرا و یکپارچگی است. شفافیت و قدرت اختیار دو اصل مهم دموکراسی است، دولت محلی برای شهروندان و گروه‌های هدف گزینه‌هایی فراهم می‌کند که نیازهای مختلف آن‌ها برآورده شود و از طریق فرایندهای باز و شفاف در برابر این شهروندان پاسخگو است. بحث‌های غیررسمی اولیه همراه با نظرات و پیشنهاد‌های گروه‌های مختلف با سلاقی مختلف به تعریف اولویت‌ها و فرصت‌ها کمک می‌نماید و در نهایت یک الگوی استراتژی مشارکتی شفاف ارائه می‌نماید. در مدل مشارکتی، یکپارچگی و شفافیت اصل کلیدی محسوب می‌شوند و یکپارچگی بدین معنا تعریف می‌شود که هماهنگی بین سیستم‌های شهری باعث تصمیم‌گیری قوی‌تر و پویایی بیشتر شده و اطمینان حاصل می‌شود که کلیه جوامع محلی برای یک نتیجه مشترک از یکدیگر حمایت می‌کنند. تبادل اطلاعات بین سیستم‌ها به آن‌ها امکان می‌دهد تا به صورت جمعی عمل کنند و سریعاً از طریق چرخه‌های پاسخ کوتاه‌تر در سطح شهر پاسخ دهند. در شکل ذیل الگوی تلفیقی مؤلفه‌های برنامه‌ریزی مشارکتی و تاب‌آوری اجتماعی ارائه شده است که نشانگر ارتباط بین دو مؤلفه اصلی بوده و همچنین شدت ارتباط بین مفاهیم و مقولات باضخامت خطوط را نمایش می‌دهد، به این صورت که مفهوم اعتماد اجتماعی در مقاله سرمایه اجتماعی، انطباق و انعطاف‌پذیری از مقاله بازیابی پایدار، پاسخگویی در مواجهه با بحران از مقاله پتانسیل محیطی، همکاری نهاد‌های محلی از مقاله هم‌افزایی نهادها و شفافیت در اجرا از مقاله یکپارچگی و شفافیت ارتباط بیشتری با دو مؤلفه اصلی برنامه‌ریزی مشارکتی و تاب‌آوری اجتماعی دارند.

شکل ۶. الگوی تلفیقی مؤلفه‌های برنامه‌ریزی مشارکتی و تاب‌آوری اجتماعی

نتیجه‌گیری

بررسی موضوعات مورد مطالعه در مرور سیستماتیک ادبیات مشخص نمود هرچند مطالعات حوزه برنامه‌ریزی مشارکتی و تاب‌آوری در سال‌های اخیر افزایش زیادی داشته است اما شناسایی مؤلفه‌های برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد تاب‌آوری اجتماعی در قالب مدلی مفهومی همچنان جدید است.

نتایج پژوهش نشان می‌دهد که تأثیرپذیری و ارتباط موثر بین مؤلفه‌های برنامه‌ریزی مشارکتی، تاب‌آوری اجتماعی و مؤلفه‌های اصلی برقرار است. مؤلفه‌های برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکرد تاب‌آوری اجتماعی شامل: مهارت و توانمندسازی ساکنین، پتانسیل جوامع محلی، بازایی پایدار، هم‌افزایی نهادها، سرمایه اجتماعی و مشارکت یکپارچه و شفاف می‌باشند. همچنین مفاهیم اعتمادسازی، آگاهی بخشی با ۵۱/۶۱ درصد، توانمندسازی ساکنین و پاسخگویی لازم در مواجهه با بحران با ۴۸/۳۹ درصد پرتکرارترین مفاهیم بوده‌اند که نمایانگر بیشترین ارجاع در اسناد مورد بررسی است که خود دربرگیرنده این است که تاب‌آوری ساختار چندوجهی دارد و تنها با پرداختن به همه ابعاد می‌تواند محقق شود.

لازمه تحقق برنامه‌ریزی مشارکتی در راستای تاب‌آوری اجتماعی ایجاد بستری جهت اعتماد اجتماعی بوده که یکی از جنبه‌های مهم روابط انسانی و زمینه‌ساز مشارکت و همکاری میان اعضای جامعه به شمار می‌رود. بحران‌ها محصول تعاملات انسان و محیط‌اند و چون این تعامل تمام‌نشدنی است، بنابراین بحران‌ها همواره تمام‌نشدنی هستند پس می‌توان پذیرفت که مقاوم‌سازی اجتماعات و ارتقای تاب‌آوری آن‌ها در سایه رفع مسائل اجتماعی عملی خواهد بود. اهداف جامعه تاب‌آور را می‌توان به‌صورت زیر بیان کرد:

- ارتقای مشارکت اجتماعی و افزایش شراکت مردم و دولت محلی در ایجاد شهری ایمن و تاب‌آور

- بالا بردن توانمندی‌های مردم و اجتماع در فرایند مدیریت پس از بحران

- یکپارچه‌سازی فرهنگ بومی و سنتی با اقتضائات نوین در جهت ارتقای تاب‌آوری جامعه محلی

- توانمندی جامعه در ایجاد سیستم‌های قانونی و حمایتی

- اطلاع‌رسانی با ایجاد بانک اطلاعاتی در دسترس، فراهم کردن تصویری کامل و فراگیر از کلیه خطرات

همچنین باید توجه داشت که برای رفع کاستی‌های برنامه‌ریزی مشارکتی در راستای تاب‌آوری اجتماعی باید اعتماد عمومی را جلب کرده و توانمندی جامعه را افزایش داد، با این حال تعامل با مردم در پی فاجعه چالش‌های منحصر به فردی را به وجود می‌آورد، جوامع آسیب‌دیده بومی در اغلب موارد در فرایند تصمیم‌گیری کنار گذاشته می‌شوند و این در حالی است که این افراد با وجود شناخت و تعهد کافی به محله خود باعث بهبود عملکرد شده زیرا با تشویق عموم، روند بهبود و بازایی سریع‌تر انجام می‌شود

تقدیر و تشکر

بنا به اظهار نویسنده مسئول، این مقاله حامی مالی نداشته است.

منابع

- رفعیان، مجتبی؛ مطوف، شریف و نقشی زادیان، ساناز. (۱۳۹۰). سنجش مؤلفه‌های اجتماعات تاب آور در فرآیند مدیریت بحران شهری. نشریه صفا، ۲-۹.
- صفاری، محسن؛ سنایی نسب، هرمز و پاکپور حاجی آقا، امیر. (۱۳۹۲). چگونه یک مرور سیستماتیک در زمینه سلامت انجام دهیم: یک مرور توصیفی. فصلنامه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، ۱۲-۱.
- محمد پور، احمد. (۱۳۹۶). ضد روش زمینه‌های فلسفی و رویه‌ای عملی در روش‌شناسی کیفی. جلد دوم مراحل و رویه‌های تحقیق کیفی، انتشارات لوگوس.

References

- Alavi, O., Sedaghat, A., & Mostafaeipour, A. (2016). Sensitivity analysis of different wind speed distribution models with actual and truncated with data: A case study for Kerman, Iran.
- Aslani, F., & Amini Hosseini, K. (2019). Evaluation of the Impacts of Identity and Collective Memory on Social Resilience at Neighborhood Level using Grounded Theory. *Space and Culture*.
- Berkes, F. (2007). *Community-based conservation in a globalized world*. Proc. Natl.
- Brown, K., & Westaway, E. (2011). *Agency, capacity, and resilience to environmental change: Lessons from human development, well-being, and disasters*.
- Burnell, J. (2013). *Small change: Understanding cultural action as a resource for unlocking*.
- Carr, E. S. (2003). *Rethinking Empowerment Theory Using a Feminist Lens: The Importance of Process*. Affilia. <https://doi.org/10.1177/0886109902239092>
- Cutter, S. L. (2008). *Community and Regional Resilience: Perspectives from Hazards, Disasters, and Emergency Management*. CARRI Research Report.
- Davidson, D. J. (2013). We still have a long way to go, and a short time to get there: A response to Fikret.
- Genieis, M., Sánchez-Rebull, M. V., and Campa-Planas, F. (2012). The academic journal literature on air transport: Analysis using systematic literature review methodology. *Journal of Air Transport Management*, <https://doi.org/10.1080/08941920.2012.749758>
- Goldstein, B. E. (2008). *Skunkworks in the embers of the Cedar fire: Enhancing resilience in the aftermath of disaster*. Hum. Ecol.
- Goldstein, B. E. (Ed.). (2012). *Collaborative resilience*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Gray, S., Paolisso, M., Jordan, R., & Gray, S. (2017). *Environmental modelling with stakeholders: Theory, methods, and applications*.
- Hamrick, J. B. (2016). Creating and grading IPython/Jupyter notebook assignments with NbGrader. *Proceedings of the the 47th ACM technical symposium*. <https://doi.org/10.1145/2839509.2850507>
- Harahap, G. Y. (2020). *Instilling Participatory Planning in Disaster Resilience Measures: Recovery of Tsunami-affected Communities in Banda Aceh*. Indonesia Budapest International Research in Exact Sciences (BirEx).
- Hemingway, P., & Brereton, N. (2009). What is a systematic review? Evidence-based medicine.
- Holman, N. (2008). Community participation: using social network analysis to improve developmental benefits. *Environment and Planning*.
- Jamaludin, & Sulaiman. (2018). Malaysia resilient initiatives: Case study of Melaka into resilient city. *Journal of the Malaysian Institute of Planners*. <https://doi.org/10.21837/pm.v16i5.407>

- Jojola, T. (2013). Indigenous Planning: Towards a Seven Generations Model. *In Reclaiming Indigenous Planning*.
- Juni, P., Altman, D. G., & Egger, M. (2001). *Systematic reviews in health care - Assessing the quality of controlled clinical trials*. Brit Med J.
- Keck, M., & Sakdapolrak, P. (2013). *What is social resilience? Lessons learned and ways forward*. Department of Geography University of Bonn.
- McDonnell, S., (2018). A Managed-Participatory Approach to Community Resilience: The Case of the New York Rising Community Reconstruction Program. *American Review of Public Administration*. <https://doi.org/10.1177/0275074018804663>
- Mohammadpour, A. (2017). *Anti-Methodological Foundations and Practical Approaches in Qualitative Research Methodology*. In *Qualitative Research Stages and Procedures*, Volume 2. Logos Publications. [in Persian]
- Mohammadpour, A. (2017). The Philosophical and Practical Backgrounds of Anti-Method in Qualitative Research Methodology. *In Second Volume of Qualitative Research Stages and Procedures*.
- Olshansky, R. B., (2008). Longer view: Planning for the rebuilding of New Orleans. *Journal of the American Planning Association*.
- Ostadtaghizadeh, A., et al. (2015). Community Disaster Resilience: a Systematic Review on Assessment Models and Tools. *PLOS Currents*. <https://doi.org/10.1371/currents.dis.f224ef8efbdfcf1d508dd0de4d8210ed>
- Rafieyan, M., Matouf, S., & Naghshizadian, S. (2011). Assessment of Resilience Components in Urban Crisis Management Process. *Safhe Journal*, 2-9. [in Persian]
- Rizzi, P., & Porebska, A. (2020). Towards a Revised Framework for Participatory Planning in the Context of Risk. *Sustainability*. <https://doi.org/10.3390/su12145539>
- Ross, H., & Berkes, F. (2013). *Community resilience: A rejoinder to Debra J. Davidson*. Society Nat.
- Ross, H., & Berkes, F. (2014). Research Approaches for Understanding, Enhancing, and Monitoring Community Resilience. *Society and Natural Resources*. <https://doi.org/10.1080/08941920.2014.905668>
- Rowe, G., & Frewer, L. J. (2004). Evaluating Public-Participation Exercises: A Research Agenda. *Science Technology Human*. <https://doi.org/10.1177/0162243903259197>
- Safari, M., Sanaei Nasab, H., & Pakpour Hajigha, A. (2013). How to Conduct a Systematic Review in the Field of Health: A Descriptive Review. *Journal of Health Education and Health Promotion*. [in Persian]
- Safari, M., Sanaei Nasab, H., & Pakpour Hajigha, A. (2013). How to Conduct a Systematic Review in the Field of Health: A Descriptive Review. *Journal of Health Education and Health Promotion*.
- Sak, S., & Senyapili, B. (2018). Evading time and place in Ankara: a reading of contemporary urban collective memory through recent transformation. *Space and Culture*. <https://doi.org/10.1177/1206331218764334>
- Seixas, C. S., & Berkes, F. (2010). Community-based enterprises: The significance of partnerships and institutional linkages. *Int. J. Commons*.
- Sharifi, A., & Yamagata, Y. (2016). Principles and criteria for assessing urban energy resilience: A literature review. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*. <https://doi.org/10.1016/j.rser.2016.03.028>
- Sharifi, A., & Yamagata, Y. (2017). *Towards an integrated approach to urban resilience assessment*. APN Science Bulletin.
- Shaw, R. (2011). Climate and disaster resilience in citiCommunity. *Environment and Disaster Risk Management*.
- Ton, D., & Johnston, D. (2017). *Disaster resilience: An integrated approach*. Springfield, IL: Charles C Thomas.
- Voss, M. (2008). *The vulnerable can't speak An integrative vulnerability approach to disaster and climate change research*. Behemoth.

- Wright, R. W., (2007). How to write a systematic review. *Clinical Orthopaedics and Related Research*. [10.1097/BLO.0b013e31802c9098](https://doi.org/10.1097/BLO.0b013e31802c9098)
- Zhong, G., (2015). Association between Benzodiazepine Use and Dementia: A Meta-Analysis. *PLoS*. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0127836>

